

V ugovoru je dobro označeno stališče, katero so zavzeli proti Hrvatom Madžari, ki imajo v naši državi prvo besedo, in pa Črna gora, ki se hoče na račun Hrvaške razširiti s pomočjo Italije. Za Hrvate je sedaj položaj jako nepovoljen in rešitev tega vprašanja morajo prepustiti bodočnosti. Vsi pravi hrvaški časopisi zato tudi o tej zadevi sodijo trezno, a vsi omenjajo velikih zaslug episkopata, ki se je tako odločno zavzel za hrvaški narod. Hrvati imajo za zdaj jedino svoje prave zastopnike in branitelje v svojih škofih, ki se ne boje povedati resnice na pravem mestu, če tudi jih zato preganjajo. Hrvaški časopisi pravijo:

V hrvaškem episkopatu smo iznovič spoznali svojega odločnega in narodnega pobornika, ki zna povedati moško besedo za obrambo hrvaškega imena. In ta forum je še vedno svetovni, univerzalni, in beseda hrvaškega episkopata se bo slišala po celem katoliškem svetu. Tako se kaže v svetu hrvaški „klerikalizem“. Jak v veri, jak v narodnosti. V slabem narodu ne more biti niti vera jaka.

Tako piše „Obzor“, ki je najostreje obsodil Madžare in posebno še Črnogoro, za katero so Hrvati bili vedno oduševljeni, a posebno še za sedanjega kneza, katerega slika je visela po tolikih hrvaških hišah. In zdaj? Ta med Hrvati tako priljubljeni knez je povrnil to ljubezen in ponižnost z zvezo z največjim protivnikom hrvaštva, z Madžari, samo da se zatre hrvaško ime. Hrvatje zdaj pač dobro vidijo, kakšna je srbska politika.

To so zares žalostne prikazni na slovanskemu jugu, a Hrvatje zdaj tudi v svojej politiki ne morejo računati na podporo niti pri svojem bratu Srbu, ki ga je v tem važnem vprašanju tako grdo prevaril. Prav ima zato hrvaški narod, da se je oklenil v tem neugodnem položaju svojega episkopata, ki stoji kakor en mož za svoj narod ne samo doma, nego tudi pred zunanjim svetom. V slogi je rešitev. Naj bo ves narod tako složen v obrambi svojih pravic, kakor so hrvaški škofje pokazali svojo jedinstvo pri tej priložnosti, pa bode zmaga gotovo prej ali kasneje tudi na njegovi strani.

Politični pregled.

Notranji položaj je že nekaj časa sem konstantno kritičen in to iz dveh razlogov: 1. vsled tega, ker so se parlamentarne razmere zasukale neugodno za ministrstvo in 2. vsled tega, ker mej dunajsko in mej budimpeštansko vlado zopet ni bilo mogoče doseči soglasja niti glede skupnega carinskega tarifa, ki je podlaga mejnarodnim trgovskim pogodbam, niti glede nagodbe. Ministrski predsednik je bil zadnje dni opetovano v avdijenci pri cesarju in v obče se misli, da pride do krize, ker iz lepa obstoječega nasprotja mej dunajsko in mej peštansko vlado skoro ne bo premostiti. Pa tudi parlamentarni položaj je postal tak, da skoro ni misliti na poravnanje. Nemški nacijonali so razbili nemško „Gemeinbürgerschaft“ in nastopili proti vladi pot opozicije. Kot pretveza jim služi odklonitev Stürgkhove resolucije glede celjskih razredov, pravi vzrok pa je ta, da so sploh z vlado nezadovoljni. Za

vlado je ta prememba jako neugodna. Dokler so bili nemški nacijonali v zvezi z drugimi nemškimi strankami in so vlado podpirali, je ta imela v parlamentu za vse slučaje vender svojo večino, kajti na Poljake je vedno lahko računala, sedaj pa to ni več, in v tem tiči za vlado nevarnost, da ne bo mogla parlamentarno vladati.

Državni zbor. — V dosedanjih povelikonočnih sejah je poslanska zbornica rešila proračun naučnega ministrstva in začela razpravo o proračunu finančnega ministrstva. Pri proračunu naučnega ministrstva je bila jako živahna razprava o ljudskem šolstvu. V sredo se je vršila volitev delegacije in kvotne deputacije. Za Kranjsko je bil izvoljen v delegacijo dr. Šusteršič, v kvotno deputacijo pa Povše.

Sarajevski nadškof Stadler je poslal papežu nekako „predstavko“ v zadevi sv. Jeronima. V tej predstavi je ostro prijemal Madžare radi česar je bil v ogrskem državnem zboru velik vihar. Naučni minister Wlassics je pri tisti priliki povedal, da je cesar nadškofa Stadlerja zopet pustil izreči grajo. Kakor znano, se je nadškofu Stadlerju že jedenkrat izrekla taka graja.

Balkan. — Z Balkana prihajajo najrazličnejše, čestokrat direktne si nasprotujoče vesti, katerih ni mogoče kontrolirati. Iz vseh je razvidno le to, da je v turških provincijah zavladovala popolna anarhija, vsled česar se čuje tudi mnenje, da bodo Avstrija, Italija in Črna gora skupno prevzele nalogo, napraviti mir in red.

Rusija. — Že dlje časa sem se kaže vse bolj, da je socijalna revolucija v Rusiji postala skoro neizogibna. Vlada zamore le z največjo krutostjo zatirati čedalje pogostejše in v čedalje večjem obsegu pojavljajoče se revolte. Tudi atentati na visokostojee državne funkcionarje se ponavljajo vedno česče. Tako se je zgodil pred kratkim že tretji atentat na moskovskega policijskega ravnatelja, v torek opoldne pa je bil v Petrogradu umorjen minister notranjih del Sipjagin. Ustrelil ga je visokošolec Bolšanov, ki je bil lani zaradi udeležbe pri dijaških nemirih v Kijevu kaznovan.

Belgija stoji pred revolucijo, ki grozi nastati vsled tega, ker klerikalna vlada neče privoliti v to, da bi se uvedla jednaka volilna pravica. Sedaj imajo nekateri po jeden, nekateri po dva, nekateri po tri glasove. Delavci imajo samo po jeden glas, dasi je Belgija vseskozi industrijalna država in so prav industrijalni delavci jedro prebivalstva. Ako bi se uvedla jednaka volilna pravica, bi delavci seveda dobili večino v parlamentu in zato se klerikalci upirajo njihovi zahtevi. Zdaj so delavci uprizorili generalni štrajk. Minoli teden so se primerili v Bruselju že veliki izgredi, sedaj pa groze socijalisti kar očitno, da poskusijo svojo srečo s silo. Prihodnji dnevi postanejo lahko kaj kritični za vso Belgijo.

Vojna v južni Afriki se menda res bliža svojemu koncu, kajti mej Buri in Angleži se vrše prav resna mirovna pogajanja. Burski voditelji so zbrani v Pretoriji in se tam dogovarjajo z angleškimi pooblaščeneci radi mirovnih pogojev.

Obrtnija.

Naši denarni zavodi.

III. Mestna hranilnica v Idriji.

Iz poročila za lansko leto posnamemo naslednje podatke:

V kljub neugodnim denarnim razmeram, ki so trajale skoraj celo preteklo leto in ki so se šele proti koncu leta 1901. le neznatno izboljšale, dosegla je naša hranilnica v preteklem letu vender-le prav lep